

СИЛАБУС
з дисципліни «Соціальне страхування»
на отримання ступеню вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Харківський національний технічний університет сільського
господарства імені Петра Василенка

Обсяг курсу – 4 кредити (ECTS): 30 годин лекції, 30 годин – практичні заняття, 60 годин – самостійна робота, іспит.

Викладач курсу – Луценко Олена Анатоліївна к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та аудиту (<http://new.khntusg.com.ua/staff/gridin-olena-anatoliyivva>)

ОПИС КУРСУ

Пререквізити (базові знання необхідні для успішного опанування компетентностями). Базові знання з дисциплін: «Економічна теорія», «Фінанси», «Страхування», «Гроші та кредит», «Бухгалтерський облік».

Постреквізити. Продовжують вивчення даного предмету наступні дисципліни: «Банківська система», «Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання».

Коротка анотація дисципліни (загальна характеристика, особливості, переваги).

Структуру та зміст курсу побудовано на основі теоретичних засад і узагальнення реальної практики страхування. Опановуючи курс, здобувач вищої освіти повинен знати економічну природу соціального страхування, права та обов'язки суб'єктів соціального страхування, систему формування та використання фондів загальнообов'язкового соціального страхування, види матеріального забезпечення та соціальних послуг, вміти визначати страховий стаж, страхові внески тощо. По завершенні вивчення курсу здобувач вищої освіти має зрозуміти, що роль та значення соціального страхування у період економічних спадів, в умовах економічної та соціальної нестабільності багатократно підвищується, оскільки члени суспільства втрачають можливості підтримувати звичний рівень життя. Тому держава у цих умовах повинна здійснювати активні заходи у напрямку зміцнення соціальної захищеності населення.

Вивчення даної дисципліни дає можливість здобувачу вищої освіти:

знати:

- категоріальний та понятійний апарат дисципліни «Соціальне страхування»;
- економічну природу соціального страхування, його функції та принципи;
- права та обов'язки суб'єктів загальнообов'язкового соціального страхування;
- систему формування та використання фондів загальнообов'язкового соціального страхування;
- види матеріального забезпечення та соціальних послуг;
- визначати страховий стаж, страхові внески;
- проводити розрахунки матеріального забезпечення;
- розбіжності та спільні риси соціального і приватного страхування;
- сутність соціального ризику та його класифікацію;
- особливості розвитку соціального страхування;
- передумови (ознаки) соціального страхування за еволюційними етапами розвитку;
- організаційну структуру соціального страхування та його функції;
- особливості діяльності соціальних фондів;
- характерні риси суб'єктів соціального страхування;
- методи державного регулювання соціального страхування;
- особливості правового забезпечення соціального страхування в Україні;
- особливості проведення соціального страхування на випадок безробіття, тимчасової, постійної втрати працездатності, медичного страхування, пенсійного страхування, страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання;

- тенденції розвитку соціального страхування в світі та його вплив на розвиток соціального страхування в Україні.

вміти:

- аналізувати стан соціального страхування в Україні;
- використовувати законодавчий та інструктивний матеріал з питань соціального страхування;
- розраховувати розміри соціальних відрахувань;
- здійснювати фінансові розрахунки, пов'язані з рухом фінансових коштів.

Мета та основні задачі дисципліни.

Метою викладення дисципліни Соціальне страхування є надання студентам глибоких теоретичних знань та практичних навичок щодо організації соціального страхування, управління діяльністю фондами соціального страхування, розробки умов здійснення різних видів соціального страхування з урахуванням специфіки їх здійснення на сучасному етапі розвитку економіки України.

Предмет дисципліни: відносини, що виникають у процесі формування, розподілу та використання фондів соціального страхування.

Основними завданнями, що мають бути вирішені в процесі викладення курсу, є надання здобувачам вищої освіти:

- вивчення теоретичних засад організації та функціонування соціального страхування;
- вивчення соціального страхування як категорії;
- ознайомлення з категоріальними властивостями соціального страхування, системами та видами соціального забезпечення та страхування;
- розгляд основних форм управління фінансовим забезпеченням системи державного соціального страхування;
- вивчення механізму державного регулювання системи соціального страхування.

Компетентність, що забезпечує. Вивчення дисципліни забезпечує формування у фахівців компетентності щодо здатності досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища; розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури; здатності до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування); здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування; здатність складати та аналізувати фінансову звітність; здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування; здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення; здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Результати навчання. За результатами вивчення курсу здобувачі вищої освіти можуть знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем; знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування; володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування); розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування; застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти;

розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Структура курсу

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи соціального страхування

Лекції:

Тема 1. Сутність, принципи та роль соціального страхування

Тема 2. Іноземний досвід у сфері соціального страхування

Тема 3. Державне регулювання соціального страхування

Тема 4. Організація соціального страхування в зарубіжних країнах

Практичні заняття:

Тема 1. Сутність, принципи та роль соціального страхування

Тема 2. Іноземний досвід у сфері соціального страхування

Тема 3. Державне регулювання соціального страхування

Тема 4. Організація соціального страхування в зарубіжних країнах

Змістовний модуль 2. Види загальнообов'язкового державного соціального страхування та недержавне страхування

Лекції

Тема 1. Страхування тимчасової втрати працездатності

Тема 2. Медичне страхування

Тема 3. Страхування від нещасних випадків на виробництві та від професійного захворювання.

Тема 4. Страхування на випадок безробіття.

Тема 5. Пенсійне страхування.

Тема 6. Недержавне соціальне страхування

Тема 7. Напрями вдосконалення соціального страхування в Україні

Практичні заняття

Тема 1. Страхування тимчасової втрати працездатності

Тема 2. Медичне страхування

Тема 3. Страхування від нещасних випадків на виробництві та від професійного захворювання.

Тема 4. Страхування на випадок безробіття.

Тема 5. Пенсійне страхування.

Тема 6. Недержавне соціальне страхування

Тема 7. Напрями вдосконалення соціального страхування в Україні

Політика курсу – жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу.

Система оцінювання – оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: модуль 1 – 30 % семестрової оцінки; модуль 2 – 30 % семестрової оцінки; екзамен – 40 % семестрової оцінки.

Інформаційні ресурси

Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>

Бібліотека ХНТУСГ. URL: <https://library.khntusg.com.ua/>

Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>

Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>

Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>

Державна служба статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>